

# O CARBALLO DA MESTRA

Era un rapaz elegante, lanzal, de ar delicado e fráxil. Sentado ao volante do seu todo-terreno, tracción ás catro rodas, víase algo fora do lugar. Acaeríalle mellor un auto deportivo, descapotábel de cor escura. Mas el era unha persoa modesta, tímida e nada entregue á ostentación.

Tiña ar de poeta ou de pintor. Dedicábase á fotografía. Polo grande amor que sentía pola natureza fotografaba todo o que vía: Paisaxes, árbores senlleiras, vales e montañas.... Niso era perfeccionista. Precisaba deixar constancia permanente dos contrastes cromáticos, dos matices, das formas, de cada pinga de choiva ou do orballo a escoar das espiñas dos toxos.

Chegou a Vilar da Escusa pola estrada de Ourense, de mañanciña. Desde o alto contemplou a aldea deitada sobre o río Sil asentada no colo da montaña. Orientada ao por de sol, naquelas horas tiña o ar sombrizo que dá a luz matizada, en que as formas se destacan especialmente. Preto das casas, os socalcos soportaban as cepas das viñas que, naquela hora do día, estaban aínda fresquiñas, como a cara dunha meniña recen lavada. No fondo o río profundo e escuro como un pozo Piago, movíase de vagar entre as montañas: agora a dereita, logo á esquerda.

Viña en busca dun antigo souto no que lle dixeran había árbores que tiñan máis de 100 anos, para fotografalo. Tamén viña a Vilar porque sabía que alí podía encontrar algunha pista das súas raíces familiares. Oíra dicir, na casa, que a súa avó paterna fora mestra de Vilar. Do seu avó non sabía nada, non se falaba nunca del na casa.

Parou o coche na primeira casa da estrada. Era un deses almacéns típicos de aldea cun grande mostrador fronte á porta. Tras del, un home atendía a unha muller que viña comprar unha lata de melocotón. Nos anaqueis da parede, de costas ao tendeiro, había de todo en alimentación e, na esquina do fondo, amoreábanse zapatos, botas de auga e antigas pezas de tea. Noutro lado, algo no escuro, dous homes estaban sentados a unha mesa longa tomando un café e unha copiña de augardente.

Deu os bons días, pediu un café e preguntou polo souto.

O home do mostrador ollouno calmamente, fixo un aceno de pensar, ladeando a cabeza:

- Pois eu non lle sei mui ben. Non sei se será o do alto da Valiña. Alí haille árbores ben vellas. Disque xa estaban alí de canda meu pai. Espere... Manuel!. Un dos homes da mesa volveuse... Oes, Manuel, este señor está a perguntar por un souto antigo perto de aquí. Non será o da Valiña?

O Manuel ergueuse da mesa e achegouse cara o home:

- Home... poida ..., mas os castiñeiros estanlle xa mui mal. Antigos son, ou!, mas pouco tempo lles queda, porque a maior parte deles están furados, con caracochas, e castañas xa non dan. E seica as daban ben boas.

O Rapaz elegante, sorriu, e explicouse:

- Só lles quero tirar unhas fotos, porque sei que van vellos e que algún pode caer, e porque oín que era un lugar interesante. Non se facía alí unha romaría?
- Facíase, mas diso hai xa tempo. Eu case nin o acordo. Pero si que o meu pai tenmo dito. Seica ían la pola Virxe, facían festa con gaiteiros e botaban o día enteiro. Bon, e logo?, vostede quere ir aló, non si?.
- Pois, gustaría...
- Eu penso que o mellor é tirar polo camiño da Escusa. Vire á dereita no primeiro ramal. É unha pista, agora estalle asfaltada mas hai ben pouco era unha corredeira. Siga uns 200 metros, até a primeira curva. Vé alí un carballo grande algo retirado da beira da pista. Por aquí chamámoslle o Carballo da Mestra. A partir de aí ten que ir á pe. Pode deixar o coche alí, á beira. Ten que seguir por detrás un pedazo, o camiño aínda existe, está cheo de maleza, mas aínda se anda. Tire por aí que logo vai dar ao souto. Aquí chamámoslle o souto de Cima ou da Valiña.

**Viña en busca dun antigo souto  
no que lle dixeran había árbores  
que tiñan máis de 100 anos, para fotografalo.  
Tamén viña a Vilar porque sabía que alí podía  
encontrar algunha pista das súas raíces familiares.  
Oíra dicir, na casa, que a súa avó paterna fora  
mestra de Vilar.**

O Rapaz deu as grazas, pagou o café e foi seguindo as indicacións que lle deran. Con certeza, aos poucos encontrou a pista na dereita, entrou por ela e, na primeira viraxe a esquerda, viu a árbore, fermosa, inmensa. Era setembro e estaba chea de landras. Parecía iluminada de buxías pequeniñas verde claro destacando entre as follas rizadas de cor verde escura. O tronco era groso, non o abrazarían catro homes. Había xa tempo que non fora repolado e as ponlas crecían libremente de forma arredondada.

Baixou do coche e fitou para a árbore. Algo tiña de extraordinario e de forte. Agarrou a cámara e os aparellos e comezou a facer fotos. Meticuloso, procurou a luz, o ángulo mellor, a perspectiva máis favorábel, etc... Axustou os filtros, o diafragma, e tomou fotos a oito. Arrodeou o carballo percorréndoo por completo. Era enorme. Calculoulle a idade, tiña bon ollo, e xulgo que andaría a volta dos douscentos anos.

Sentouse o seu pe, coa cámara entre as maos e estas pougadas nas pernas dobradas. Encostouse no tronco e deixou que o arrecendo da erva e do carballo entrasen comodamente polos seus sentidos. Respirou fondo o ar e relaxouse. Case adormeceu. Non se sentía máis ruído que o vento a mover levemente as follas. Tap! Una landra caeu. Deixouse estar aínda. Logo foise erguendo aos poucos. Lembrou que andaba a

buscar un souto e foi pola vella corredoira. O home da tenda indicáralle ben. Chegou logo. Estivo alí un cacho. Tirou fotos, coidadosamente, como sempre facía, e voltou até o carballo. Algo había alí que o atraía.

Voltouno ollar con respecto. Admirouno. Deixouse caer na erva ao pe del e adormeceu.

- Unhas voces que se achegaban fixérono acordar. Era o Manolo da tenda e máis unha muller.
- E logo? Seica xa viu o souto de Cima?
- Vin, mas estaba a botar una soneca ao pe do carballo.
- Ai! Si. O Carballo da Mestra. Dixo a muller.
- Porque lle chaman así? Quixo saber o Rapaz.
- Din que aquí foi onde a mestra namorou cun viaxante. Foi na festa da Virxe hai ben anos. A xente pasara o día no Souto de Cima e volvíase para casa xa de noite. A mestra ficou atrás. Viña cun home que chegara nesoutro día vender panos. Sempre viña por aquí facendo a ruta de Ourense para Madrid. El era madrileño, seica. Din que era guapísimo (díxomo miña mai). Sempre paraba algo aquí. Comía na tenda. Era mui falador. Pois, naquel día da festa, á noitiña, cando xa voltara todo o mundo para casa, unha veciña, Dosinda, foi buscar á mestra. Queríalle dar un recado e non a encontrou na casa. Por iso voltou para o lugar da festa. Cando se

achegaba a este lugar, sentiu ruído. Algo de medo pillou, mas acercouse, e ....alí estaban a mestra máis o viaxante baixo o carballo. Ben, ...dispensando... imaxíne...

A muller facía xestos coas mans intentando explicarse....

O Rapaz elegante e lanzal, fitouna con cara de interese, piscou os ollos facendo aceno de comprender... e aínda preguntou:

- Que aconteceu despois?
- O viaxante marchou, e a mestra ficou. Até as vacacións do nadal. Despois veu unha moza substituíla. Ela seica era de Santiago. Din que estaba enferma. Xa non voltou por aquí. Debéronlle dar destino en Santiago ou nalgún outro lugar. ...Mas ao carballo desde aquela chámanlle o da mestra.

O Rapaz recolleu lentamente os seus aparellos de tirar fotos. Despediuse cortesmente do Manuel e da Muller. Subiu ao seu *Landrove* (que é como se lle chama aos todo-terrenos entre a xente da terra) e tomou o camiño de volta. Ía pensativo. Xulgou que a viaxe valera a pena. Gustou do vello carballo que protexera os amores de dúas persoas, que, se cadra, tiñan muito que ver con el. Parte da súa historia ficara presa naquelas antigas raíces. Sentiuse máis ligado á terra cuxa beleza tanto admiraba.

Florinda da Escusa, Setembro 2007

